№ 19 – 20 (פערטער יאָרגאַנג)   פּרייז 10 גראָשן   BIALER WOCHENBLAT

ביאַלער וואָכנבלאַט

נאַציאָנאַל געזעלשאַפטלעך וואָכנבלאַט פאַר ביאַלע-פּאָדל. און אומגעגנט.

צו דער חתונה פון פרל' פריידל זאַק
מיט ה' ברוך ריינזילבער
– אַ האַרציקן מ ז ל - ט ו ב
קראַמאַרוש, שיינבערג און פּרעטער.

אַדרעס פאַר בריוו און געלט-זענדונגען:
Red. „BIALER WOCHENBLAT"
Biała-Podl., Grabanowska 39.
Konto rozrach. № 1.
Skrz. poczt. 26.

Biała-Podlaska, dnia 28 maja 1937 r.
ביאַלע-פּאָדל., פרייטאָג פ' בהעלותך תרצ"ז, 28 מאַי

פריידל זאַק   ברוך ריינזילבער

ח ת ו נ ה - ג ע ה אַ ט

ביאַלע-פּאָדל., דעם 24-טן מאַי 1937

צו דער חתונה פון אונזער ליבער טאָכטער, שוועסטער און שוועגערין
פריידעלע זאַק מיט ה' **ברוך ריינזילבער**
וועלכע איז פאָרגעקומען אין ביאַלע דעם 24 מאַי ה. י. ווינטשן מיר
אַ האַרציקן מזל-טוב און אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
עלטערן, ברידער, שוועגערינס און קינדערלעך (ביאַלע).

משפחת זק!
לנשואי בתם מרת פרידה עם מר ב. ריינזילבער – ברכות שלום רוב
משפחת זילבערשטיין.

משפחת זק!
לבוא בתכם בברית הנישואין — אחולי מזל-טוב
משפחת ש. קריזלמן.

משפחת זאַק!
לחתונת בתכם פרידה עם מר
ב. ריינזילבער — ברכותינו ההמות
והלבביות
משה לבנברג ומשפחתו.

משפחת זאַק!
לנשואי בתכם מרת פרידה עם מר
ב. ריינזילבער מאחלים אנו אותם
ברכת מזל - טוב
אייזיק שיינבערג ומשפחתו.

הננו מביעים בזה את ברכותינו הלביות לנשואי אחותנו היקרה
פרידה עם מר **ב. ריינזילבער**
היה דרך חייכם מלא תמיד באשר ועשר להורינו ישביעו רוב נחת
משפחת ווראנא (פאַריז).

ר ח ל ע ר ל י ך!
לחתונתך את מר גריף אנו שולחים סל מלא ברכות ואחולים ובתוכם
ברכת מ ז ל - ט ו ב
לאביך — שפע נחת
משפחת זילבערשטיין (ביאַלע).
חוה ראָשאַנסקי (באַראַנאָוויטש).
רחל מאַנקער (בריסק).

פאַמיליע ערליך!
צו דער חתונה פון אייער טאָכטער — אונזערע בעסטע ווינטשן
פאַמיליע מיאָדעק.

צו דער חתונה פון פרל' רחל ערליך
מיט ה' גריף ווינטשן מזל - טוב און
אַ גרינגע דערציונג
פאַמיליע מאַסטבוים.
פאַמ. פינקעלשטיין.

טנא מלא פרחים אנו שולחים לחתונת
בת ר' יחזקאל הרליך את מר גריף
ולהוריהם — רוב נחת מזה
משה לבנברג ומשפחתו.

פאַמיליע ערליך!
צו דער חתונה פון אייער ליבער טאָכטער רחל מיט ה' גריף
ווינטשן מיר אייך און זיי אַ האַרציקן מזל-טוב!
פאַמיליעס: דזשענציאָל.
באַרענשטיין (גער).
עדעלמאַן (אויסטראַליע).

דער ייִנגער פאָר גריף אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן, די עלטערן —
אַסך נחת ווינטשן:
חיה לאה, בילה' אכתר און ישראל.

אונזער ליבער טאָכטער, שוועסטער און שוועגערין שרה זעלמאַנאָוויטש!
צו איר חתונה מיט ה' משה אוינגבערג וועלכע איז פאָרגעקומען דעם 24-טן
מאַי ה. י. אין ירושלים – ווינטשן מיר איר אַ האַרציקן מזל-טוב און אַ
גליקלעך צוזאַמענלעבן
מוטער, ברידער, שוועסטער און שוואָגער.

פריינד דוד זילבערבערג!
צו אייער ענדיקן די אַגראָנאָמישע
הויך-שול אין טולוז (פראַנקרייך)
און קריגן דעם טיטל אינזשינער-
אַגראָנאָם – מיינע בעסטע ווינטשן
יעקב טוראָק.

צו דער חתונה פון פרל' משאַרנע
סטריכער מיט ה' דוד ראָזענבערג
– אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
חנטשע און ש. בלאַנקלעדער.

אַכטונג ביאַלע און אומגעגנט!
איך מאַך באַקאַנט אַלע מיינע קליי-
ענטן, אַז מיין
יובילער וואַרשטאַט
איז צוריק פעטיק
אויף יאַטקאָווע 14.
מענדל גאָלדשמידט

קרעסל אָסטנהאָלץ   מ ש ה ר י ב אַ ק

ח ת ו נ ה - ג ע ה אַ ט

ביאַלע-פּאָדל.   דעם 23 מאַי 1937.

אונזער ליבער טאָכטער, שוועסטער און שוועגערין
פרל' **קרעסל אָסטנהאָלץ**
צו איר חתונה מיט
ה' **מ ש ה ר י ב אַ ק**
ווינטשן מיר אַ האַרציקן מזל טוב און אַ גליקלעך צופרידן צוזאַמענלעבן
עלטערן, שוועסטער, ברידער- שוועגערינס און שוואָגער.

צו דער חתונה פון אונזער ליבן זון, ברודער און שוואָגער
ה' **מ ש ה ר י ב אַ ק**
מיט פרל'
ק ר ע ס ל אָ ס ט נ ה אָ ל ץ
ווינטשן מיר אַ האַרציקן מזל-טוב און אַ בליענדע צוקונפט
מוטער, שוועסטער, ברידער און שוועגערינס.

צו דער חתונה פון ה' משה ריבאַק מיט פרל' קרעסל אָסטנהאָלץ –
פיל גליק און צופרידנהייט
אהרן גינצבורג, משה ווייסבראָט, יוסף באַרענבוים

צו דער חתונה פון אונזער ליבער
שוועסטער **פריידעלע** מיט ה' **ב. ריינזילבער**
ווינטשן מיר זיי אַ האַרציקן מזל - טוב און די עלטערן – פיל נ ח ת
בתיה עליק און טעכטערל קופּערשמידט (פאַריז).

אונזער שוועסטערל, שוועגערין און מומע פריידעל!
צו איר חתונה מיט ה' ריינזילבער — אונזערע גליקווונטשן, די עלטערן –
פיל נחת פון אַלע קינדער
שמחה, צעלין און זייער זון לעווין (פאַריז).

ה ו ה ל ע!
נעם אויך פון מיר אָן אַ מזל-טוב!
חיים מיאָדעק.

צו דער חתונה פון אונזער ליבער שוועסטער און שוועגערין
חוה זילבערשטיין מיט ה' **יודל סורפאַס**
וועלכע איז פאָרגעקומען זונטאָג דעם 23 ה. מ. אין בריסל ווינטשן מיר זיי
ווי אויך דער גאַנצער פאַמיליע מזל-טוב און פיל נחת
גדליהו רידלעוויטש און פאַמיליע.
לייבל און בערל זילבערשטיין און פאַמיליעס (וואַרשע).
שלמה זילבערשטיין (וואַרשע).

הומאַניסטישער ליצעאום און יידישע גימנאַזיע
מיט רעכט פון מלוכה-שולן
פון דער געזעלשאַפט פון יידישע שולן אין מעזריטש.

די דירעקציע פון די שולן איז מודיע, אַז די

איינשרייבונגען

צום שול-יאָר 1937-38 האָבן זיך שוין אָנגעהויבן און וועלן דויערן ביז **15-טן יוני** איינשליסלעך

די איינטריט-עקזאַמענס וועלן אויך פאָרקומען נאָך פאַר די פעריען און נעמלעך:
אין דער ערשטער קלאַס **גימנאַזיע**, דעם 21-טן, 22-טן און 23 יוני.
אין דער II-טער, III-טער און IV-טער קלאַס, דעם 25-טן און 26 יוני.

שילער פון דער פרעמד באַקומען 30% הנחה,
אין אויסנאַם-פאַל ביז 50%.

אויספירלעכע אינפאָרמאַציעס צו באַקומען שריפטלעך לויטן אַדרעס:
Gimnazjum Żydowskie, Międzyrzec Podl.

„KINO MIEJSKIE"
דעמאָנסטרירט נישט קיין נאַצי פילמען

„Kino Miejskie"

„Kino Miejskie"

בריסק

גרוי: איז דער ווייטיק — נאָך גרעסער איז ־י שאַנד" (ח. נ. ביאַליק).

ניקש גצ ־ דער „מגפה" וואָס האָט געפּו ־ווע ־צם 13-טן אין בריסק, ווילן מיר ־רצדן, נ ־י ־! שווער צו רעדן וועגן „בריסק", וועגן „13-טן מאַי" אַזוי ווי רעדן וואָלט מען גאַדאַרפט... און אויב האַלבע ווערטער, איז גלייכער צו קריצן מיט די ציין און שווייגן...

•

דעם ווייטיק מוז מען אין זיך דערשטיקן און גיט פאַרדעקן, ער זאָל נישט אַרויסקומען אויף דער אויבערפלאַך און ברענגען מיט זיך קיין קאָנסעקווענצן נישט קיין אַנגענעמענע.

•

שווערער איז צו פאַרדעקן די חרפה, די חרפה פון „בריסק" וואָס פלאַמט אין יעדערן פון אונז, די חרפה וואָס ווייטיקט אין אונז, און וואָס פרעגט אונז כסדר: אין וואָס אַ יאָרהונדערט לעבן מיר? און ווו? די חרפה וואָס מאָנט אַן ענטפער נישט נאָר פון אונז אַליין...

•

אויב גרויס איז דער ווייטיק, און נאָך גרעסער איז די שאַנד — די פרעמדע, ווייל „בריסק" איז דאָך נישט אונזער שולד; איז אָבער גאָר גרויס די חרפה זיי אייגענע — די חרפה פון די ביאַלער יידן, אַלס גאָר נאָנטע שכנים פון די בריסקער יידן. דאָס פנים פלאַמט אויף פאַר בושה ווען עס דערמאָנט זיך, אַז ביאַלע, דאָס יידישע ביאַלע האָט גאַנץ רואיק פאַרבראַכט דריי טעג יום-טוב און פאַר בריסק גאָר נישט געטון. ביאַלער יידן האָבן נישט געשיקט קיין פּראָדוקטן, נישט גע־זאַמלט קיין געלט, נישט געמאַכט קיין אַקציע, צומאָל קיין זיצונג וועגן „בריסק" נישט גערופן.

•

רויק, זאַט זענען די ביאַלער יידן געוועזן דעם גאַנצן גרויסן דרייטאָגיקן יום-טוב. דאָס וועטער איז געוועזן גוט, די שמי״ה אין ביאַלע אַ זיכערע. האָבן זיי עס אויגענוצט, געשפּאַצירט, גע־ווילט זיך און אין בריסקער יידן פאַרגעסן.

ביי קיינעם פון די ביאַלער וואָרט־פירער, בעגקל-כאַפער, כבוד-זוכער, דאָ־זאָרעס, פּרעזעסן, עטאַט-מאַכער האָט זיך דאָס געוויסן נישט אָנגערופן: „בריסקער יידן הונגערן, ווייל זיי האָבן פרייטאָג נישט געבאַקן". קיינעם איז נישט איינגעפאַלן, אַז מען דאַרף זאַמלען געלט אויף ברויט. זאַמלען איני־ציקע זלאָטעס און באַקן ברויט פאַר די בריסקער יידן.

•

ווייטערע שטעט פון ביאַלע האָבן שוין אום שבת פרי געוועזן אין בריסק מיט אויטאָס ברויט און אַנדערע פּראָדוקטן געבּרענגט, דאָס ביאַלער גע־וויסן איז געשלאָפן מיט אַ רויקן פאַר־גענינגן-פולן יום-טוב-שלאָף. אויפגעכאַפּט האָט זיך עס ערשט זונטאָג ביינאַכט ווען ר׳ משה אוטשען, דער וואָס נעמט שוין באַלד אַ יאָר זיין פּענסיע דורכן סטאַראָסטע, דער וואָס וויל נישט אַנ־דערש זיין ווי רב אין ביאַלע, האָט זיך אָנגעטון דאָס שטריימל מיט דער זשיפּעצע און געלאָזט זיך פירן פון צוויי „פאַרזאָרגער אין פאָליציי פּאָסטן אַריין — „ביטן אַ דערלויבניש צו באַקן אום חג א".

זיין געוויסן איז מאָמענטאַן רויק גע־וואָרן, די בריסקער יידן אויך זאַט גע־וואָרן ווען — אין פאָליציי-אַמט איז קיינער נישט געוועזן און קיינער האָט די „דערלויבניש" — נישט דערטיילט.

•

דער גייסטיקער פּאַסטוך צוזאַמען מיט זיינע צאן קדשים האָבן אַזוי אַרום זייער חוב פאַר בריסק דערפילט — דערפילט ביז אין אַ וואָך אַרום ווען דער סוחרים-פאַריין (נישט די גמינע, נישט דער „רב") האָט אָנגעהויבן אַן אַקציע פאַר בריסק — ביז נאָך אַמאָל האָט אויפגעפלאַמט דאָס פנים פאַר חרפה פון די „גרויסע" בעשטייערונגען וואָס אונזערע שטיין-רייכע הייזער-קוי־פנדע און טאָקן בויענדע גבירים גיבן.

גרויס איז דער ווייטיק — נאָך גרע־סער איז די שאַנד — פון ביאַלע, פון זאַטן, רויקן, ר ־יכן ביאַלע.

ח. מיאָדעק.

י. גרינבוים

מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון דער ציוג. אָרג. ערן-פּרעזידענט פון דער ציוג. אָרג. אין פּוילן

פון פראָנט

אין אויגוסט וועט זיך צונויפקומען דער 20-טער ציוניסטישער קאָנגרעס, וועלכער שליסט אָפּ אַ תקופה פון 40 יאָר קאַמף פאַר דער יידישער אויפלע־בונג און פאַרן ארץ-ישראל-אויפבוי.

וואָלט דאָס פאַרגאַנגענע יאָר אין ארץ-ישראל געווען אַ נאָרמאַל יאָר, דאַן וואָלטן מיר פיל געקאָנט דערצעלן וועגן אונזער אַרבעט און דערגרייכונגען, מיר וואָלטן אָפּגעשאַצט אונזערע אָנשטרענגונגען פון שאַפן און בויען דעם ישוב פון העכער 400.000 יידן אין ארץ-ישראל, וואָס דערגרייכט שוין 30 פּראָצענט פון דער אַלגעמיינער באַפעל־קערונג אין לאַנד. די איצטיקע צייט איז אָבער נישט צוגעפּאַסט צו סך-הכלן, וואָס ווערן געוועלנלעך געמאַכט ביים פייערן אַ יובל. זייט די בלוטיקע גע־שעענישן אין יפו, שטייען מיר אָן אויפהער אין אַ שווערן קאַמף, וועלכער איז אונז אויפגעצוווּנגען געוואָרן דורך אונזערע שונאים, די שונאים, וועלכע שטרעבן מיט אַלע כוחות איבערצורייסן אונזער אויפבוי-אַרבעט און צו פאַרשטעלן אונז דעם וועג צו אונזער גאולה.

זייט יענעם ביטערן טאָג יאָגט איין קאַמף דעם צווייטן. ווען עס האָבן אויפגעהערט די איבערפאַלן אויף די וועגן און אין די שטעט, ווען עס האָבן זיך פאַרקלענערט די צאָל איבערפאַלן אויף אונזערע פונקטן און אונזער יוגנט, וואָס האָט מיט גבורה און אויסדויער פאַרטיידיקט אונזערע פּאָזיציעס, האָט מערסטנס אָוועקגעלעגט דאָס גצווער, דאַן האָט זיך אָנגעהויבן דער ווערטער-און-מאָטיוון-קאַמף פאַר דער קעניגלעכער קאָמיסיע, און נאָך איידער די קעניגלעכע קאָמיסיע האָט פאַרענדיקט איר אַרבעט — שטייען מיר שוין פאַרן דריטן, דעצידירנדן קאַמף, אין וועלכן די מאַנדאַטאַר-מאַכט וועט באַשטימען אויף אַ געוויסע צייט דעם גורל פון אונזער ווערק אויפן יסוד פון די אויספירונגען און פאָרשלאָגן פון דער קעניגלעכער קאָמיסיע.

פון די ערשטע צוויי אָנגריפן אויף אונז — זענען מיר אַרויס מיט כבוד. מיר האָבן מיט מעשים באַוויזן, ווי שטאַרק דער יידישער ישוב האָט זיך איינגעוואָרצלט אינם לאַנד, ווי שטאַרק עס איז זיין ווידערשטאַנדס-און-שאַפונגס-כח. מיר האָבן אָפּגעשטויסן אַלע אָנגריפן אויף אַלע אונזערע פונקטן און די אָנפאַלער האָבן קיין איין מאָל נישט באַוויזן אַריינצודרינגען אפילו אין די קלענסטע און שוואַכסטע פון זיי. דער לויף פון אונזער ווירטשאַפטלעכן, געזעלשאַפטלעכן און קולטורעלן לעבן איז נישט איבערגעריסן געוואָרן אפילו אויף קיין איין מינוט. און נישט בלויז דאָס, נאָר מיר האָבן אויך צו פאַרצייכנען נייע דערגרייכונגען און דעראָבערונגען אין דער דאָזיקער צייט, וואָס דאָס וויכטיקסטע פון זיי זענען דער פּאָרט אין תּל-אביב און דאָס אַריינדרינגען פון דער יידישער אַרבייט אין אונזערע אַראַנזשן-פּלאַנטאַציעס.

אין אונזערע עדות-דערקלערונגען פאַר דער קעניגלעכער-קאָמיסיע האָבן מיר אויפגעוויזן די גרויסקייט פון אונזער ווערק, וואָס באַלעבט און באַפרוכפּערט די וויסטענישן פון לאַנד פאַרן וואויל פון אַלע איינוווינער, און מיר האָבן אַקצענטירט מיט דער ענטשלאָסנקייט אונזערע פאָדערונגען צו בויען אַ היים-לאַנד פאַר אונזער פאָלק, וואָס גייט אונטער אין פּיין אין די גלות-לענדער און צו פאַרוואַנדלען דאָס לאַנד אין אַ נאַציאָנאַלע היים, וואָס איז אָפן פאַר אַלע אַרויסגעשטויסענע פון גלות. מיר האָבן פונאַנדערגעוויקלט פאַר דער קעניגלעכער קאָמיסיע דאָס גאַנצע קאַפּיטל פון אונזערע ליידן און פּיין, פון אונזערע אָנקלאָגן און פאָדערונג.

און באמת וועט זיך אָנהויבן דער לעצטער, דער דעצידירנדער קאַמף. דאָס וועט זיין דער שווערסטער פון אונזערע ביז-איצטיקע קאַמפן. מיר דאַרפן צונויפזאַמלען אַלע אונזערע כוחות, זיי פאַרייניקן און פאַרשטאַרקן. בכדי מיר זאָלן אין דעם דאָזיקן קאַמף נישט פאַלן, בכדי מיר זאָלן אויך פון דעם דאָזיקן קאַמף אַרויס מיט כבוד.

מיר דאַרפן פאַרגרעסערן אונזער מחנה, מאָביליזירן אַלע סימפּאַטיקער פון אונזער באַפרייונגס-באַוועגונג צו זאַמען מיט די ציוניסטן, וועלכע שטייען שוין זייט יאָרן אין די ערשטע רייען. און זאָל קיינער אפילו נישט האָבן קיין שאָטן פון צווייפל, דאָס אונזערע פאָלקס-מאַסן האָבן זיך צוריקגעצויגן אין אָנבליק פון די סכנות, וואָס לויערן אויף אונזער ווערק, אַז זיי זענען נישט גרייט אויף אַלע אָנשטרענגונגען און קרבנות, וואָס זענען נויטיק אויף צו

צו האָסטו שוין אַ שקל?

מיין „בית-הביקור"!..

מאָנאָלאָג פון אַ ייד

איך ווייס נישט, ווי אַזוי איר פאַרקוקט זיך אויף דער ניקור-פראַגע, ווי אַזוי דער ראַבינאַט פאַרקוקט זיך. עס אינטערעסירט מיך ווייניק די „מלחמה" וועגן ניקור. און ווייסט איר רבותי פאַרוואָס דאָס אַלץ אינטערעסירט מיך נישט? ווייל איך האָב מיר מיין אייגענעם „בית-הניקור". כהאָב מיר מיינע אייגענע טרייבערעס, וואָס טרייבערן מיך אויף „גלאַט-כשר", שוין העכער דרייסיק יאָר און דער ראַבינאַט האָט נאָך ביז איצט קיין וואָרט נישט גענומען אין דער פראַגע. סגייט זיי ווייניק אָן, צי דאָס איז כשר, צי טריף.

יאָ רבותי. מיט דרייסיק יאָר צוריק האָט מען מיך געפירט ווי אַן אָקס צו דער שחיטה — צו דער חופּה... פאַר דער „שחיטה" האָט מען מיך „פאַרטויבט" מיט מוזיק, איך האָב נישט געוווּסט, וואָס אַרום מיך טוט זיך. פאַר דער „עקזעקוציע" האָב איך אָפּגעזאָגט די פּאָר ווערטער „הרי את מקודשת לי" — און איך בין געוועזן פאַרטיק ווי אַ אָקס...

באַלד נאָך דעם „האָניק-חודש" האָט זיך מיין ווייבל גענומען פילן „דאסיג"... סאיז איר פלוצים געוואָרן „ווייך ביים האַרץ"... האָט פאַרלוירן דעם אַפּעטיט, סהאָט זי געהאַלטן אין איין „אָנשמעקן", אַמאָל האָט זי אָנגעשמעקט צו קאַרטאָפל אין די מוגנדיקן... אַמאָל צו מאַרינירטן הערינג. אין מיטן דער נאַכט האָב איך איר געמוזט קוועטשן לימענעס און מאַכן לימאָנאַדע, ווייל סהאָט זי אָנגעשמעקט יעפּעס האַרצלעכעס — בכלל, האָט זי געהאַט אַ „פּראַגניצניע" צו פּיקאַנטע זאַכן...

פאַרוואָס דאָס איז געווען, דאַרף איך דאָך אייך נישט דערציילן. איר ווייסט דאָך אייך מעגער פון ווייבער, נו ווייסט איר דאָך נישט קיין חכמה, ווען ווייבער פאַרלירן דעם אַפּעטיט, ווען סנעמט זיי „אָנשמעקן", ווען זיי „פּראַגניען" צו פּיקאַנטע זאַכן. מסתמא האָבן אויך אייערע ווייבער אייך איבערגעוועקט אין בעסטן שלאָף:

— וואָס פּופסט דו, וואָס? האַרץ-געשפאַן מיינער! סהאַרץ איז מיר צוּיעק, גיי אַראָפּ, קוועטש אויס אַ פּאָר לימענעס! — איר געדענקט די דאָזיקע נעכט? איך געדענק זיי גוט, אַזוי ווי עס וואָלט איצט געווען. איך געדענק, ווי זי האָט מיך גאַנצע נעכט געטרייבערט די אָדערן. דא דאָס, דאָ יענץ. וואָס סאיז געקוקען אין די „העכערע חדשים", איז מיר געוואָרן אַלץ ענגער — און אַז סאיז געקומען צום שפּיץ האָב איך גאַנצע נעכט קיין אויג נישט צוגעטון. טאָמער האָט איר זיך אויסגעדוכט... האָט זי מיר אַ ריס געטון פאַר אַן אויער:

— הענעך!..

אַזוי האָט זי מיך געהענעכט גאַנצע דריי חדשים. דריי חדשים האָט זי מיך געהאַלטן אין איין הענעכן, ווייל זי האָט פאַרלוירן דעם „חשבון" — אָנשטאָט 9, האָט זי זיך 12 חדשים, האָט זי מיך גאַנצע דריי חדשים געטרייבערט, זי האָט זיך גערייכט און איך בין געוואָרן אויס מענטש.

און אַז גאָט האָט געהאָלפן סאיז מיט מזל געבוירן געוואָרן אַ בן-זכר, האָט זיך געמאַכט אַן עסק מיט: דאָקטוירים, אַקישערקעס, זכר, ברית, מוהל, סנדק, קוואַטער. דערנאָך ווינדעלעך, וויקעלעך, מאָזעלעך, אמעלעך „ראָזוואַלניצעס" און „זאַטוואַרזיניעס". דערנאָך די נאַכט-קאָנצערטן, דער בחור האָט גע־מאַכט יעלות ווי אַן אָפּגעבריט חזרל.

מיין בעט איז געווען פאַרבונדן מיטן וויגל דורך אַ גאַרטל. געצויגן ביים גאַרטל, און געוויגט דאָס וויגל, אין כאָמע בעסטן שלאָף האָט מיך מיין ווייבל אויפגעוועקט:

— הענעך, דו ביזט גע׳פּגר׳ט, דו הערסט נישט, אַז דאָס קינד צערייסט זיך! האָב מיך אויפגעמאַכט, געצויגן גאַנצע נעכט.

שפּעטער, אַז מיינע איז געוואָרן אַ „מאָדערנע" דאַמע און איז געוואָרן פון אַ „סשעמנע שאַטינקא" — אַ „יאַסנע בלאָנדינקע" און פון גנענדל איז געוואָרן „גוסטאַווא", האָט זי מיר ערשט אויפסניי גענומען טרייבערן די אָדערן:

— הענריק (פון „הענעך" בין איך געוואָרן אַ „הענריק" איך מוז האָבן אַ טוך „יעדוואַבנע פאַנטשאָכעס" מיט דער „טשוזשאַלקע"...

— הענריק, סאיז איצט מאָדערן לאַפּוקאָווע פּאַלטקעס.

— הענריק, אַלע מיינע קאָלעזשאַנקעס טראָגן „סרעבנע ליסן".

— הענריק, סגייט צו זומער, מוז איך האָבן אַ יעדוואַבנע קאָמפּלעטל.

— הענריק, איך מוז האָבן אַ „קאָמפּלעטן גאַרניטור".

הענריק אַ טלאַמקאָווע היטל.

הענריק, כדאַרף פאַרן פריזיער.

פון ביאַלער לעבן

דער פּראָטעסט - שטרייק אין ביאַלע

אויפן רוף פון דער פּרעסע, האָט דאָס ייִדישע ביאַלע פונקט 12 אַזייגער פאַרשטרייקט. אַלע געשעפטן, וואַרשטאַטן זענען געשלאָסן געוואָרן.

מאַסן פּראָטאָקאָלן פאַרן האַלטן די געשעפטן אָפן נאָך 7 אָוונט

מאָנטאָג אין „פּראָטעסט-טאָג" האָט די פּאָליציי צונויפגעשטעלט מאַסן פּראָטאָקאָלן קעגן די אייגנטימער, וואָס האָבן געהאַלטן אָפן זייערע געשעפטן אַ מינוט נאָך זיבן.

דאָס אינטערעסאַנטע דערביי איז, וואָס פונקט 7 אָוונט האָבן זיך באַוויזן פּאָליציי אין אַלע גאַסן און גלייך אָנגעהויבן צו שרייבן פּראָטאָקאָלן קעגן די וואָס האָבן נישט באַוויזן צוצומאַכן זייערע געשעפטן צו דער מינוט.

געכאַפּט ביים פאַרקויפן גאָלדענע חפצים

צו דן ליבערמאַנען אין שענק איז אַריינגעקומען אַ קריסט און פאָרגעלעגט קויפן עטלעכע גאָלדענע חפצים. די דאָרט אַנוועזנדיקע יידן האָבן זיך געכאַפּט, אַז די חפצים קענען שטאַמען פון „בריסק" און זיי האָבן דעם פאַרקויפער איבערגעגעבן דער פּאָליציי.

כאַראַקטעריסטיש

די בעלי-עגלות האָבן מאָנטאָג געלאַדעוועט אַ וואַגאָן קאָרן, פּינקט 12 האָבן זיי געוואָרפן די אַרבעט און מיט צוויי זעק אויף דער פור איבערגעוואָרט ביז 2 אַזייגער.

געוואָרפן זיך אונטערן צוג און דערהרגעט געוואָרן

פישל קאָהן, אַן אָרימער, ליידנדער אַרבעטער „ביי וואָס סוּאָל נישט זיין": ציייטונגס-פאַרשפּרייטער, שאַרוואַרק און אַלעאַרניע אַרבייטער איז לעצטנס קראַנק געוואָרן. פון זיין קרענק איז אים פאַרבליבן שטומקייט און טויבקייט. נישט וועלנדיק לעבן אין אַזאַ צושטאַנד, פלעגט ער „זאָגן" מיט די הענט, דאָס ער וועט זיך וואַרפן אונטערן צוג.

היינטיקן דינסטאָג איז ער געוועזן אויף דער וואָליע און אַפּעסנדיק אויף אַן אָרט האָט ער געזאָגט, דאָס ער גייט מאַכן די „קונץ" און ווירקלעך מיט אַ שעה שפּעטער איז ער געוועזן טויט, דער צוג וואָס גייט 8.30 קיין וואַרשע האָט אים צעשניטן אויף פּיצלעך.

די פּאָליציי, פעסטשטעלנדיק די פּערסאָנאַליען פון זעלבסטמערדער, האָט דערלויבט דער גמינע אים קובר צו זיין

אַ יאָר פאַר דעפראַודאַציע

דער געוו. סקאַרב - באַאַמטער סושטשינסקי איז דורכן היגן קרייז-געריכט פאַרמשפּט געוואָרן פאַר צונעמען מלוכה-געלטער 1.800 זל., אויף איין יאָר טורמע.

„זשיד טשי פּאָליאַק"

אברהם אורמאַכער איז געפאָרן צו גאַסט צו זיין זון און פאַמיליע קיין שעדלעץ. די לעצטע ווינען אין אָפּאָלע אויף זומער-וווינונג און ה' אורמאַכער איז אַהין צוגעפאָרן מיט אַ ראָוועור (6 ק"מ).

דעם וועג האָבן אים פאַרשטעלט אַ באַנדע כוליגאַנעס. איינער האָט אורמאַכערן געפרעגט „וואָס ביסטו אַ ייד צי אַ פּאָליאַק?" אורמאַכער מורא האָבנדיק פאַר „קאָנסעקווענצן פון זיין יידישקייט" האָט געענטפערט „פּאָליאַק". זיי האָבן אים געלאָזט צורו.

אויף דער הייסער מינוט

זכריהו עפּעלבוים פּראָסטע גאַס האָט אין מיטן דער נאַכט דערהערט אין שטוב אַ גערויש, ער איז אַרויס פון בעט און... אָנגעכאַפּט דעם גנב ביי דער האַנט. דער לעצטער האָט זיך אָבער אַרויסגעריסן און אַנטלאָפן און צוזאַמען מיט אים די אויפן גאַס וואַרטנדע מיטהעלפער זיינע.

געפונען אַ טויט קינד

אַרבעטער, גראָבנדיק אין אַ באַרג זאַמד האָבן אָנגעטראָפן אויף אַ טויט קינד. זיי האָבן וועגן דעם גלייך מיטגעטיילט דער פּאָליציי. די לעצטע האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס קינד איז דאָס זעלבע וואָס די ציגיינער האָבן מיט אַ יאָר צוריק צוגערויבט ביי דער פרוי אוגאַסטאָוויטש פון דער וואָליע.

ענדערונגען אין סטאַראָסטווע

דער ביז איצטיקער וויצע-סטאַראָסטע ה' סלאָמסקי ווערט איבערגעטראָגן אַלס וויצע קיין כעלם. אויף זיין אָרט קומט ה' גורקי פון יאַנאָוו-לובעלסקי.

עס קורסירן אויך נישט קיין קאָנטראָלירטע און זייער ריכטיקייט קלאַנגען דאָס דער רעפערענט ה' נאָוואַטשינסקי פאַרלאָזט ביאַלע.

אַ זאַמל-אַקציע לטובת „בריסק"

לויט דער איניציאַטיוו פון די ה"ה: פאָרזיצער פון סוחרים-פאַריין אייזשע שיינבערג, פאַרוואַלטונגס - מיטגלידער ראַדזינעק משה, איסר לוסטיגמאַן, אברהם אָרלאַנסקי, איז געעפנט און דורך זיי אַליין אַדורכגעפירט געוואָרן אַ זאַמל-אַקציע לטובת „בריסק".

די אַקציע האָט שוין אַריינגעבראַכט העכער 500 זל. און ווערט נאָך פאָרגעזעצט. אין צווייטן נומער וועלן מיר פאַרעפנטלעכן אַ רשימה פון די נותנים.

אַ קריסטלעכע מוטער גיט אַוועק איר קינד צו ציגיינער

אַ וואָלער איינוווינער זייענדיק שטאַרק אָרעם, האָט אַוועקגעגעבן די דאָ לעצטנס וויילנדע ציגיינער (דורך אַגב רייכע) איר 14 יעריק טעכטערל.

דאָס שיקזאַל האָט זיך אין די עטלעכע „פּרובע-טעג" אַזוי איינגעלעבט מיט די ציגיינער, דאָס סהאָט זיך איר שוין נישט געגלוסט זיי צו פאַרלאָזן און אומקערן זיך צו דער מוטער. זי איז מיט זיי געפאָרן וואַנדערן.

צעשלאָגן אַ גנב

דאָנערשטאָג האָט אַ פרעמדער גנב אַרויסגעכאַפּט פון דער האַנט פון אַן אָרימען פויער עטלעכע דרייסיק זל. דער פויער האָט געמאַכט אַ גרויס געשריי אויף וועלכן סוגען אָנגעלאָפן פון חזיר-מאַרק די אַזוי גערופענע „קאַלושאַקעס". די לעצטע האָבן זיך געלאָזט לויפן נאָכן גנב און אים געפּאַקט. סאיז געוואָרן אַ גרויסער טומל, בעת וועלכן סהאָבן זיך געלאָזט הערן אויסגעשרייען: „זאָלן מיר מאַכן דאָ ווי אין בריסק"! (דער גנב איז אַ ייד).

די סיטואַציע האָט אַרויסגעראַטעוועט דער וויצע - בירגערמייסטער אַבראַמאָוויטש, דורכן אַריינגעמען דעם גנב אינם שטאָטישן בנין און דורכן גלייך שיקן דעם מאַרק - אינקאַסענט דאָראָש נאָך פּאָליציי.

די אָנקומענדע פּאָליציי מיטן פשאָדאָווניק מאַיעווסקי בראש, האָט איינגעשטילט דעם צעבונטעוועטן המון, זי האָט אָבער נישט געהאַט קיין מעגלעכקייט דעם גנב אָפּצוהיטן פון די קלעפּ, וואָס ער האָט געקריגן זייענדיק שוין אונטערן שוץ פון דער פּאָליציי, וועלכע איז אין קיין פאַל נישט בכח געוועזן אָפּצוהאַלטן די פויערן פון שלאָגן דעם גנב מיט דרענגער, אָרטשיקעס און שטיינער.

ווי מיר ווערן געוווּר, האָט זיך אַרויסגעוויזן, דאָס די „בריסקער-העצערין" אויפן מאַרק איז אַ היגע וואָלער איינוווינערין. איר נאָמען איז נאָך נישט געלונגען פעסטצושטעלן.

אַ צוזאַמענפאָר פון די האָלץ סוחרים

זונטאָג דעם 30 ה. מ. קומט פאָר אין לובלין אַ צוזאַמענפאָר פון די האָלץ-סוחרים.

אַלס דעלעגאַט פון די ביאַלער האָלץ-סוחרים איז אויסגעוויילט געוואָרן ה' משה ראָדזינעק.

דערגרייכן אונזער ציל.

צום 19-טן קאָנגרעס זענען מיר צוגעטרעטן אין נאָמען פון אַ מיליאָן שוקלים, וועלכע האָבן אונז אויפגעפאָדערט ווייטער פאָרטצוזעצן און נאָך מיט מער מוט און מסירות - נפש צו פירן אונזער אויפבוי-ווערק און אונזער באַפרייונגס-קאַמף.

צום 20 טן קאָנגרעס, וועלכער וועט דאַרפן דעצידירן איבער גורל - פראַגן פון אונזער פאָלק און פון אונזער באַוועגונג, דאַרפן מיר קומען אין נאָמען פון אַ פיל גרעסערער מחנה, וואָס זאָל באַווייזן, דאָס די אַלע שאַפונגס-כוחות פון אונזער פאָלק פאַראייניקן זיך אין דער מלחמה קעגן די, וועלכע ווילן שליסן פאַר אים דעם וועג צו דער גאולה.

פאַר זין פון אונזער אָנגעשטרענגטער אַרבעט איז אַלץ אָפּהענגיק. אונזער שווערע אומדערטרעגלעכע לאַגע אין כמעט אַלע גלות-לענדער פאַרשטאַרקט אַווישן אונזערע פאָלקס מאַסן די איבערצייגונג, דאָס סאיז נישטאָ פאַר אונז קיין אַנדערער וועג אויסער דעם וועג פון באַפרייונג און ווידעראויפלעבונג אין ארץ - ישראל. די יידישע מאַסן וואַרטן בלויז אויף דעם רוף זיך אָנצושליסן אין דער מחנה פון בויער און קעמפער פאַר אונזער אויפלעבונג.

לאָמיר דעריבער גיין צום פאָלק מיט דער בשורה פון אונזער אויפלעבונגס-קאַמף. לאָמיר רופן אַלע געפּלאָגטע און געפייניקטע, לאָמיר זאַמלען אַלע די, וואָס האָפן און לעכצן נאָך באַפרייונג און אויסלייזונג און אָנשליסן זיי אין דער מחנה, וואָס בויט און קעמפט. לאָמיר פאַרגרעסערן די צאָל שוקלים, די צאָל בירגער פון אונזער יידנשטאַאַט אונטערוועגס. לאָמיר שאַפן דעם שטאַרקן כח, וואָס וועט באַזייטיקן אַלע מכשולים, וואָס ליגן אין וועלכע וועלן נאָך געלייגט ווערן אויפן וועג פון אונזער אויפלעבונג און אויסלייזונג!

הענריק, פאַר דער מאָניקוּשיסטקע.

הענריק, אַ פּאָר גילדן, כביי אויף אַ „פּאַקאַרעק",

אָט אַזוי האָט זי מיר כסדר געהאַלטן אין איין טרייבערן. ביי טאָג האָט זי מיר געטרייבערט די אָדערן, ביינאַכט, אַז איך בין געשלאָפן, האָט זי מיר אויסגעטרייבערט די הויזן - קעשענעס. האָט זי מיך אַזוי לאַנג געטרייבערט, ביז זי האָט מיך אויסגעטרייבערט...

בימי הדייטש, האָט מיך געטרייבערט די „קריגס - ריי - שמאַפּן שטעלע". נישט ווי, נישט וואַן, איז געקומען אַ יעקע נעמען „זיין וואַרע", האָבן זיי מיך געהאַלטן אין איין טרייבערן.

דערנאָך איז געקומען ר' גראַבסקי עליו השלום און האָט געטרייבערט נאַ פּראַוואָ אי נאַ לעוואָ...

די לעצטע יאָרן האָט מען מיך גענומען שאַצן. מהאָט מיך גענומען אויפן צימבל. סהאָבן זיך גענומען שיטן „נאַקאַזן", „וועזוואַניעס", איך האָב געענטפערט מיט פּאַדאַניעס און זעזנאַניעס, סהאָבן זיך גענומען ריטן טעקעס, בענדלעך, מהאָט געקלעפּט „צאַצקעס" אויף דעם בופעט און אויף די שטולן, מהאָט מיך געטרייבערט פון אַלע זייטן.

נו, און איצט? איצט בין איך אַ מאַן פון אַ ווייב און אַ טאַטע פון דריי וואַקסענע טעכטער און יעדע פון זיי טרייבערט מיך באַזונדער. איינע טרייט:

— טאַטושו, כדאַרף אַ גרינאַטענעם קאָסטיום מיט רויטע וויפּוסטקעס.

— טאַטושו, אַ סאָקענקע.

— טאַטושו, כוויל אַ שערימל, סוגענע מאָדערן שערימלעך ווי אַ „וואָנזש", קויף מיר אַ „ויאָנזש"...

— טאַטושו, יאַ פּאָטשעבאָיע „פּיגי"!

— טאַטושו, „רעפּאָרמי"!

— טאַטושו, יאַ כצע יעכאַטש נאַד מאָזשע, טאַם כאַן מאַראָזוע כלאָפּצי...

מיין ייִדענע ווידער איז אַ שוואַך מענטש. נאָך פּסח באַקומט זי נאַפּאַדן, זאָגט דער דאָקטער, אַז זי דאַרף פאָרן קיין טוּשקאָוויעץ צו דער „נאַפּניזשאַ". און די רבותי, שמעקט מיט: נייע קליידער, נייע מאַנטלען, נייע שיכלעך, נייע זאָקן, אַ חוץ דראָבנע „ווידאַטקעס". דאָס אַלץ שמעקט מיט כסף, סהעלפט נישט מיינע טענות:

— קינדער! פון וואַנען זאָל איך דאָס נעמען? איך בין דאָך אַן עני ואביון, מגוּלוּ! עס העלפט נישט. זיי טוען זיך דאָס זייעריקע — זיי האַלטן

מיך אין איין — טרייבערן!

איצט, מיין זון! דעם וואָס איך האָב פאַרמאַכט דאָס מויל מיט אַ „כל נדרי" — דער איז אויך געוואָרן אַ טרייבערער אָבער ער טרייבערט נישט מיך, נאָר אַנדערע — ער איז געוואָרן אַ דאָקטאָר און דווקא אַ כירורג, גייט ער יעדן טאָג אין „שעכט - הויז" אַריין — טרייבערן. נעמט דעם חלף אין דער האַנט, טוט אָן דעם ווייסן קיטל, ווי להבדיל דער חזן צו דער עבודה און טרייבערט, אַמאָל טרייבערט ער אויף כשר און אַמאָל ווערט עס ביי אים טריפה. ער קלייבט נישט איבער. אַמאָל טרייבערט ער דעם פאָדערשטן חלק און אַמאָל — דעם אונטערשטן חלק... ער טרייבערט אַלץ וואָס סלאָזט זיך, אַמאָל טרייבערט ער אויס אַ לעבער, אַ לונג, אַ שלעפּע קישקע. וואָס סקומט אים אונטער דער האַנט — טרייבערט ער!..

אָט אַזוי, האָב איך מיין אייגענעם „בית-הניקור" אַלע ביי מיר — טרייבערן. מיין ווייב טרייבערט — מיר די אָדערן, מיינע טעכטער טרייבערן — מיר די הויט פון מיין לייב, מיין זון טרייבערט לונג, לעבער, שליפּע קישקע, דער „אוזשאָנד" טרייבערט, די סעקוועסטראַטאָרן טרייבערן, דער ווירט טרייבערן, די בעלי-חובות טרייבערן.

שוין 30 יאָר האָב איך מיין אייגענעם „בית-הניקור" און דעם ראַבינאַט איז די גאַנצע צייט נישט איינגעפאַלן, צי דער „ניקור" איז כשר, צי טריף... אַזוי לאַנג טרייבערט מען מיך און קיינעם איז גאָרנישט איינגעפאַלן צו פּראָטעסטירן קעגן דעם „ניקור"... איצט, אַז מהאָט גענומען טרייבערן פיר פיסיקע, האָבן זיי געמאַכט אַ געוואַלד, אַז מהאָט זיך גענומען צו די בהמה'שע זאַדקעס, האָבן זיי געמאַכט אַ ויצעקו.

נו, פרעג איך אייך, רבותי, מיט וואָס בין איך ערגער פון די פיר פיסיקע? פאַרוואָס איז די בהמה מער יחסן פון מיר?

דערפאַר אינטערעסירט מיך ווייניק וועגן ניקור פון פרעמדע זאַדקעס. די פראַגע אינטערעסירט מיך נישט ווייל... שוין גאַנצע דרייסיק יאָר ווערט ביי מיר געטרייבערט... כהאָב מיר מיינע אייגענע אויסגעשולטע טרייבערס, וואָס טרייבערן אויף גלאַט כשר...

ווי איר זעט רבותי, איז די ניקור-פראַגע ביי מיר שוין לאַנג געלעזט...

י. אַבערזשאַנעק.

דורכן שקל — צום קאַמף פאַר עליה, פאַר ארץ - ישראל!

צענטראַל קאָמיטעט פון דער ציונ. אָרג. אין פּוילן.

אַרעסטירט אונטערן חשד פון האַנדלען מיט פרעמדער וואַלוטע

פאַריקע וואָך איז אַרעסטירט געוואָרן דנ״ר אייגנטימער פון דער קאָלעקטור ה׳ יעקב אוטשען פאַר כלומרשט האַנדלען מיט פרעמדער וואַלוטע. נאָכן אַ ...ן צ... טעג אין אַרעסט איז ער קעגן קויצ.. פון 5.000 זל. באַפרייט געוואָרן.

מעלדונג.

אייניקע פערזאָנען האָבן געזאַמלט אַנאָנסן כלומרשט פאַרן „וואָכנבלאַט״ בעת אין דער אמתן איז עס פאַר עמעס אַ מעזוריטשער בלעטל. מיר מעלדן דעריבער, אַז אַלע אַקוויזאַציע-ענינים דער, לעדיקט פאַר „וואָכנבלאַט״ נאָר דער ה׳ **שלמה לעבענבערג.**

אַדמיניסטראַציע

פון ציוניסטישן לעבן

זונטאָג דעם 16 ד. ח. (א דשבועות) איז פאָרגעקומען אַן אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין ביאַלע.

סזענען אָפּגעגעבן געוואָרן דורך די חברים באַריכטן פון דער אַרבעט אין לעצטן יאָר פאַר די קרנות, ביבליאָטעק „תרבות״ א. א. וו. אַ ספּעציעל שאַרפע דיסקוסיע האָט אַרויסגערופן דער ענין „נ. מ.-שול״ וואָס האָט זיך גענומען דעם נאָמען „תרבות״ און וועלכע וויל זיך נישט שטעלן אונטער דער קאָנטראָלע פון „תרבות״ צ. ק. אין וואַרשע

די אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג האָט אויסגעוויילט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע פון די ח״ח קאָרנבלום, מאָרגענשטערן, ריבאַק, וועלכע זאָל זיך מיט דעם ענין פאַרנעמען.

אין נייעם ועד זענען אַריין: קאַנטאָר יאַקובאָווסקי, ריבאַק און י. אַגרעס אַלס פאַרטרעטער. די פונקציעס פון אַ סעקרעטער וועט דערפילן צ. אָרלאַנסקי.

די רעזולטאַטן פון דער „קרן-היסוד״-אַקציע

די הייאָריקע אַקציע פאַר „קרן-היסוד״ האָט זיך פאַרענדיקט מיט גרויס דערפאָלג.

עס האָט זיך געפילט אַ שטאַרקערע פאַראינטערעסירונג מצד דער יידישער באַפעלקערונג אין ביאַלע, וועלכע האָט געוואוסט אָפּצושאַצן די ערנסטע צייט פאַרן יידנטום בכלל און די וויכטיקייט פונם א״י-אויפבוי אין דעם גורל-פולן מאָמענט.

עס איז צום פאַרצייכנען אַ וואוקס פון איבער 50 פּראָצענט אין פאַרגלייך מיטן פאַריקן יאָר, ווי אויך אַ במעט דאָפּלטע צאָל דעקלעראַנטן:

ה. יאָר 40 דעקל. אויף 1.400 זל.
(פ. יאָר 24 „ „ 840 „)

די אַקציע איז געפירט געוואָרן דורך ח׳ י. סטאָלאָווי ביי דער ענערגישער מיטאַרבעט פון די ח״ח: י. קאָרנבלום, ד. קאַנטאָר און ל. מיגדאַל.

אין דער נייער ועדה פון „קרן-היסוד״ גייען אַריין די חבר׳ם: סטאָלאָווי, קאָרענבלום, קאַנטאָר און ל. מיגדאַל.

אַן אייגנאַרטיקער פאַל פון אַ בהמה וועלכע מהאָט געהאַלטן אויף דיעטע

פאַריקע וואָך האָט אין סלאָנים פּאַסירט אַזאַ קאָמישע געשיכטע: אַ קצב האָט געדונגען שעכטן אַ בהמה. לויטן קאָנטיגענט האָט ער געמעגט שעכטן 2.90 קילאָ גראַד אָבער אַ קורצע צייט פאַר דער שחיטה האָט זיך ביי דער בהמה גענומען דער אַפּעטיט, זי האָט גענומען עסן און, אַז סאיז געקומען צום שעכטן האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז זי האָט גאַנצע 3.15 קילאָ באַין ברייטה האָט דער קצב איר גענומען צוריק, געהאַלטן אַ גאַנצע וואָך אויף דיעטע ביז זי האָט פאַרלוירן 21 קילאָ. איבער 4 קילאָ, האָט זיך גע-

הראַכט דער קצב, וועט דער דאָקטאָר נישט מאַכן קיין עסק און ער האָט איר צום צווייטן מאָל אַוועקגעפירט אין שעכט-הויז.

דער דאָקטאָר אָבער האָט נישט געוואָלט מוותר זיין אויף די 4 קילאָ, דער קצב האָט זיך גענומען מיט אים אַמפּערן און ווער ווייס צו וואָס עס וואָלט דערגאַנגען, ווען נישט די בהמה אַליין געפונט אַן אויסוועג פון דער שווערער סיטואַציע: זעענדיק, אַז עס נעמט נישט קיין סוף צו דער מחלוקת, האָט זי גענומען און דערליידיקט איר בהמהשע באַדערפעניש, דורך וואָס זי האָט זיך געמאַכט גרינגער מיט 3 קילאָ. מכח דעם 1 קילאָ איז מען שוין ווי עס איז דורכגעקומען, און דאָס יידישע סלאָנים האָט אויסגעמיטן אַ מילכיקן שבת. (ס. וו.)

אַכטונג קאָמיטעט צו באַערן דעם אָנדענק פון ד״ר טהאָן אין קראָקע!

מיר וואָלטן מיט פאַרגעניגן פאַרעפנטלעכט אייערע ווענדונג ווען — זי זאָל זיין געשריבן אין דער שפּראַך מיט וועלכע די ברייטע מאַסן באַנוצן זיך.

שוין די העכסטע צייט, אַז אין די צייטן פון „בריסק״ זאָלן יידישע קולטור-טוער ווענדן זיך וועגן באַערן דעם אָנדענק פון אַ יידישן מנהיג אין — יידישן.

„אינפאָרמאַטאָרן״

אין מיטוואָכדיקן נומער „הייגט״ פון פאַריקער וואָך, האָט זיך באַוויזן אַ נאָטיץ וועגן דער „קרן-היסוד״-אַקציע אין ביאַלע. מיר לייענען דאָרט, אַז אין דער אַקציע האָבן זיך אויך באַטייליקט די ה״ה: ראָזמאַרין, סמאָלאַר און פרוי עדעלמאַן.

מיר דאָ ווייסן גאָרנישט, אַז „סמאָלאַר עדעלמאַן״ זאָלן האָבן געמאַכט אַין דעקלעראַציע פאַרן „קרן-היסוד״. וואָס שייך ראָזמאַרינען ווייסן מיר, אַז דאָרט ווו ער איז מיטגעגאַנגען (אויף איין אָרט ס״ה) האָט מען נישט געוואָלט געבן ווייל — ער איז מיטגעקומען.

גוטע אינפאָרמאַטאָרן!

א שול, וואָס לערנט טראַכטן וועגן דער צוקונפט

אויף דער חנוכת-הבית-פייערונג פון נייעם פ. ק. אַ.-בנין אין פּויזען האָט דער ה׳ וויצע-פּרעמיער און פינאַנס-מיניסטער אינזש. קוויאַטקאָווסקי אין נאָמען פון דער רעגירונג געהאַלטן אַ באַגריסונגס-רעדע, אין וועלכער ער האָט צוו. אַנד. דערקלערט:

וואָס איז פ. ק. אָ.? וואָלט עס געווען בלויז אַ באַנק און איינע פון די אינסטיטוציעס, וואָס זאַמלען געלט און ווייזן עס איבער אין געוויסע ריכטונגען, וואָלט באמת געווען אַ קנאַפּע געלעגנהייט פאַר פייערונגען. פ. ק. אָ. איז אָבער די פאָרשטייערין פאַר דער פאַרמירונג פון דער געזעלשאַפטלעכער אין דענקען וועגן דער צוקונפט. זי שטעלט אונז אין געביט פון דער ווירטשאַפט אַן הייסט אונז ענטשיידן, וואָס איז וויכטיקער: דער היינטיקער טאָג צי די מאָרגנדיקע צוקונפט פון פאָלק?

אויב פ. ק. אָ. מעלדעט אונז איצט, אַז זי באַזיצט 2 און אַ האַלבן מיליאָן וואָקלאַדן-אייגנטימער הייסט עס, אַז אַוודאי איר השפּעה געפינען זיך אין דער פוילישער געזעלשאַפט 10 מיליאָן בירגער מיט זייערע משפּחות. דאָס איז אַלזאָ אַ ריזיקע שול, וואָס איר גלייכן האָט נישט אין פוילן קיין שום אַנדער אינסטיטוציע. זי איז אַן אינסטיטוציע, וואָס לערנט טעגלעך 10 מיליאָן מענטשן אַז עס וועלן דאָך אין דער צוקונפט ענטשטיין וויכטיקע פּראָבלעמען און אַז זיי מוזן געלעזט ווערן.

דער ה׳ פּרעזעס פון פ. ק. אָ. ד״ר

טענריק גרובער האָט אָפּגעגעבן אַ דין-וחשבון פון בוי פון נייעם פ. ק. אָ.-בנין אין פּויזן, מיטיילנדיק אין דער צווייטער העלפט פון זיין רעדע, אַז די סומע פון די אָפּשפּאָר-וואָקלאַדן אין פ. ק. אָ. האָט דעם 30-טן אַפּריל 1937 באַטראָפן 695 מיליאָן זל. און אַז די צאָל אַקטיווע אָפּשפּאָרונגס-ביכלעך באַטרעפט 2 און אַ האַלב מיליאָן.

די אַקציע פאַרן „מושב-זקנים״

דער „רינג״ האָט אין דער ערשטער טורע אַריינגעבראַנגט ביי 200 זל. נעמנדיק אין אַכט, דאָס סאיז איצט די ערשטע וואָך און, אַז דער „רינג״ וועט זיך כסדר פאַרגרעסערן און אַריינציען וואָס מער אָנטיילנעמער, איז צו האָפן דאָס דער קאָמיטעט וועט זיין ציל דורכזעצן.

אויף דער לעצטער פאַרזאַמלונג, וועלכע איז פאָרגעקומען זונטאָג, איז באַשלאָסן געוואָרן צו באַשיקן די זקנים —ות מיט 16 פּאָר שיך און זאָקן.

פון דער סומע וואָס איז געזאַמלט געוואָרן וועט נישט גענוגענען צו מאַכן קיין אָנטון די מענער און פרויען, דעריבער וועט מען וואַרטן נאָך אַ וואָך און דאַן מאַכן 7 כאַלאַטלעך מיט הויזן וועסט און 9 קליידלעך.

אַלע אינקאַסאַנטקעס ווייזן אַרויס אַ שטאַרקע איבערגעגעבנהייט אין זייער אַרבעט און ספּעציעל די פרוי שרה קלאַדניעוו, וועלכע דערלעדיקט נישט נאָר איר רעוויר (דעם גרעסטן), נאָר אויך די „רעשטלעך״ פון אַלע רעווירן.

די נאָענטסטע פאַרזאַמלונג פון אַלע

זונטאָג 4 נ. מ. קיין לאַדונגען ווערן נישט געשיקט.

„רינג״ פאַרן „מושב-זקנים״

(דער „רינג״ ווערט פאַרעפנטלעכט אויפן „ביאַלער-וואָכנבלאַט״ אָן שום באַלוינונג).

פרוי מינדל גאַרטמאַן יאַטקע-גאַס ענטפערט מיט 1 זל. א. ר. אַ. חיה פעלדמאַן.

פרוי בילה אוטשען ענטפערט מיט 2 זל .א. ר. אַ. אַדל באַכראַן, אסתר בלאַנקלעדער, רבקה טישל.

פרוי סאַניע פינקלשטיין ענטפערט מיט 2 זל. א. ר. אַ. „שיכט-לעווער״ וואַרשע נאָווי-זיאַזד 1, „ברידער סטאַק״ וואַרשע לעזנע 102.

פרוי יונגערמאַן ענטפערט מיט 2 זל. א. ר. אַ. ייסף פרידבערג און סאַבאַ שוואַרץ.

פרוי חסיה ווינאָגראַד ענטפערט מיט 2 זל. א. ר. אַ. רוזשע לעבענבערג.

וויצע-בירגערמייסטער אַבראַמאָוויטש צו זיין באַשטייערונג פון 20 זל. און רופט אַרויס די ה״ה: ד״ר אַנטאָני געלבאַרד, אַדוו. סט. וויעסלאָווסקי, אַדוו. לעאָן סאַפּרין, אַפּל. ל. גאָלדפאַרב, אַדוו. קאַרניאל (וואַרשע), ראַטמענער ד. ווייסמאַן און ב. ווינאָגראַד, ווי אויך די ה״ה: מ. האָפּער, ח. פוקנאָוו, ש. אָרלאַנסקי, י. פּיושיק, ב. סאַנדלאַרוש

פרוי העניע שיינבערג ענטפערט מיט 1 ליילעך א. ר. אַ. חיה ראָזען, רבקה גאַנציאַרוש (מעזוריטש), פּרל׳ גאָלדפאַרב

פרוי גאָלדע מאַקאַרסקאַ ענטפערט מיט 1 זל.א. ר. אַ. פייטל לעווין, דוד קאַרשענבוים (יאַנאָווע) שפּרינצע אייזנשמידט, שמואל מענדיזשעצקי, רויזע וורמאַן.

הינדע פינקלשטיין ענטפערט מיט 1 זל. און רופט אַרויס שרה פערלמוטער (יאַנאָוו), חוה גאָלדשטיין, רוזשקע צעלניקער, מאַטל פינקלשטיין, שיינדל גאָלדפאַרב.

פרוי צביה פלאַט גיט 1 זל .א. ר. אַ. טשיפּע און הינדע ראָזענבלום, רחל מוסאָוויטש, מלכה מיגדאַל.

פרוי ברכה פינקעלשטיין גיט 2 זל. א. ר. אַ. צביה באַכראַן, קרוסע ראָזענשיין, חיה זעלדע צוקערמאַן, מענדל טאָקאַרסקי, דאָבע וולאָס.

פרוי חיה קליגסבערג גיט אַ ציכל און רופט אַרויס: פראַניע בלומענקראַנץ, מענדל גהינגלאַס (לאָדזש), יעקב קליקסבערג (א״י), שרה פערלמוטער (מעזריטש) און געלע קליקסבערג.

פרוי דבורה גאַמפּל גיט 6 פּאָר זאָקן א. ר. אַ. אסתר קליקסבערג, חנה אַגרעס, טויבע עמעלצוויג.

פרוי עדעלמאַן גיט 2 זל. א. ר. אַ׳ פעלע גאָלדשמידט, רייזל באַכראַן, מאַניע טשאַרניע, בראָניע גאָלדפאַרב.

רחל ווייצמאַן גיט 1 זל. א. ר. אַ. ישראל האָכמאַן, נח ראַדזינעק, יעקב צוקער, משה מיגדאַל (וואַרשע), יעקב ליבערמאַן (קאַטאָוויץ).

טויבע ראַדזינעק גיט 2 זל׳ א. ר. אַ. חיה ראַדזינעק מיימל קאָהן (כאָטילאָוו), חיה זעפּנער (נ-מאַרק).

בלימע קראַמאַרזש גיט 1 זל. א. ר. אַ. העניע גאָלד (בריסק), פּאַפּאָווסקי (בריסק).

עסיע גראַבמאַן גיט 1 זל. א. ר. אַ. משה ראַדזינעק (פּראָסטע-גאַס), פרוי קאַמיצן (גראַבאַנאָווער 13).

הדס ראָזענצווייג גיט 1 זל. א. ר. אַ. באַשע גאָלדשטיין (א״י), באַשע ראָזען, גרשון קילמאַן, ה׳ הערצמאַן.

רבקה גאָלדפעלד גיט אַ האַנטעך א. ר. אַ. די פרויען ביאַלער, פּיעקאַרסקאַ, בראַוער און משה פינקעלשטיין (גראַבאַנאָווער 20).

שיינדל קאָרנבלום גיט 3 זל. א.ר. אַ. פרוי פייגענבוים (גראַב. 7) און פירמע טשעבוצקי (שעדלעץ, פּילסודסקי 53).

פרוי זיסל ראָזמאַרין גיט 2 זל. א. ר. אַ. חיה שרה ווינגאַרטן, עלקע האָפּער.

פרוי אסתר שיינבערג גיט 2 זל. א. ר. אַ. טעמע טשאַרנע, העניע ווייצמאַן, פ. צעפּעלינסקאַ.

פרוי באַרענשטיין גיט אַ ציכל א. ר. אַ. צפורה פינקלשטיין, אסתר קליגסבערג.

פרוי חנה סיקנאָוו גיט 3 זל. א. ר. אַ. פריידע קרוזניק, רייזל פישמאַן, העניע ענגעלמאַן (מעזריטש). טויבע קראַפּשטיין (סקאַרישעוו).

פרוי סאַניע עדלטוך גיט 2 זל. און רופט אַרויס מאַניע בריל, גיטל אַדלערשטיין, פאַניע פרידבערג, מאַניע קאַשטענבוים, ה׳ נ. גאָלינסקי.

פרוי טויבע לוסטיגמאַן גיט 5 זל. און רופט אַרויס חינקע לוסטיגמאַן, פרימה מיכאאל (ראָזמאַרין), פאַטשטאַרוק (וואָליע).

ווייטערע אַרויסרופונגען וועלן קומען אין צווייטן נומער.

פישטשאַץ-פּאָדל.

צוגלייך מיטן גאַנצן יידישן צבור אין פוילן, איז דאָ מאָנטאָג דעם 24.5 ד. י. פאָרגעקומען אַ 2-שעה-דיקער פּראָטעסט-שטרייק קעגן די בריסקער געשעענישן.

F.

נייער רייזע-פּלאַן

(גילטיק פון 22 ה. מ.)

קיין בריסק		אַזייגער	קיין וואַרשע		אַזייגער
„	„	5,41	„	„	1,54
„	„	11,28	„	„	8,41
„	„	15,52	„	„	13, 54
„	„	21,19	„	„	20,02

אויסער דעם איז צוגעקומען אַ ספּעציעלער שטאָטישער צוג: ביאַלע—בריסק. ער קומט פון בריסק 16.38 און גייט צוריק 18.01.

„KINO MIEJSKIE"

Redaktor wydawca: Chaim D. Miodek Druk. „Express" Biała-Podlaska Piłsudskiego 6.